

Särskilt yttrande

Mineralpolitik (V)

Birger Lahti (V) anför:

Gruvnäringen är viktigt för Sverige och kan väntas spela en än mer betydelsefull roll när energisystemet nu ska ställas om i en hållbar riktning. Många mineral som behövs inom modern batteriteknik finns i Sverige. Tillgångarna på exempelvis grafit, kobolt och litium är attraktiva och kan ligga till grund för nya gruvetableringar och då ofta i delar av landet där utbudet av arbetstillfällen annars kanske är begränsat. Därtill finns det betydande tillgångar av både basmetaller och sådana sällsynta jordartsmetaller som behövs i olika former av innovativa teknikapplikationer.

Den svenska gruvnäringen är den lägst beskattade i världen, vilket bidrar till att Sverige är ett mycket attraktivt land för mineralprospektörer. En annan förklaring till att Sverige lockar internationella gruvexploatörer är att den mineralersättning som koncessionshavarna måste betala till staten och markägarna är mycket liten i en internationell jämförelse. Risker är att det gällande regelverket lockar hit oseriösa aktörer som ställer till oåterkalleliga miljöskador och som inte vill eller har möjlighet att göra rätt för sig när gruvkonjunkturen viker nedåt. Mineralutvinning står ofta mot andra intressen, vilket ställer stora krav på att gruvnäringen tar till vara och värnar gemensamma miljöutrymmen, ligger i framkant när det gäller att använda miljövänlig teknik och tar ansvar för det lokala och regionala samhället. Lycksökare svarar knappast upp mot dessa krav, och det kan enligt min uppfattning därför finnas goda skäl att överväga en annan utformning av de avgifter och ersättningar som finns kopplade till utvinning av mineral. Jag anser exempelvis att en större andel av gruvföretagens vinster bör gå tillbaka till samhället.

Företrädare för Vänsterpartiet har under många år kämpat för att det ska bli förbjudet att utvinna uran i Sverige. Där har vi nått framgång. Det är enligt min uppfattning också positivt att regeringen har aviserat en bredare översyn av minerallagen. Även om företrädare för Vänsterpartiet i år inte har lagt fram några förslag till riksdagen på det mineralpolitiska området – utöver det som gällde utvinning av mineral i djuphavsområden – kommer jag att verka för att den kommande utredningen får en sådan inriktning att gruv- och mineralnäringen kan utvecklas i samklang med naturmiljön, på ett sådant sätt att ursprungsbefolkningars rättigheter inte äventyras och att avkastningen från dessa våra gemensamma naturtillgångar i större utsträckning än i dag återinvesteras i samhällsbygget.